

τή διατήρηση των εθνικών ελευθεριών, αλλά καθορίζονται από λόγους εντελώς οικονομικούς. Το χρήμα είναι και ο σκοπός και το μέσο. Χωρίς χρήμα ούτε κανόνια, ούτε κραξία, ούτε αριστοκρατία, ούτε ψωμί. Και η ειρήνη επίσης αποτελείσθαι οικονομικών συνθηκών. Και μέσα στη διεθνή αυτή κυκλοφορία του χρήματος ένα Έθνος είναι μια μονάδα, και όταν το Έθνος αυτό λέγεται Ελλάδα, κατανοείται κάτι τι μεταξύ μονάδας και μηδενικού. Έπικαλούμαι τώρα την ελεύθερη και ευσυνείδητη θέληση όλων των Ελλήνων να μεταβάλουν αυτή την αναγκαστική, μοιραία και άσυνείδητη πορεία των γεγονότων. Το κάμνω για να ευχαριστήσω μερικούς που αίσθανονται αιώνως τα δόντις τους από πατριωτικά ρίγη. Είναι δυνατόν ά το κατορθώσουν: Όχι. Όσο κι αν φωνάζουν, όσο κι αν κουνήσουν χέρια και πόδια, δε θα μπορέσουν ποτέ να ξεφύγουν από τη μοιραία και αλληλένδετη πορεία των γεγονότων, την οποίαν καθορίζουν όχι οι θελήσεις των οποιωνδήποτε από μωρών που έζησαν ή ζούν, αλλά μερικοί νόμοι κοινοί για όλα τα Έθνη και ανεξίτητοι από τις ένσου νεύδρες τάσεις του σήμερα και του χτες.

Έτσι και ο σοσιαλισμός, με τον άγωνα των τάξεων, μάς παρουσιάζεται ως άναγκαστικό αποτέλεσμα νέων οικονομικών όρων και όχι ως άφροσύνη ριζική τάσις βγαλμένη από ρωμαντικά (!) βιβλία, όπως θέλει ο κ. Δουλειώτης. Οι μεγάλες τεχνικές τελειοποιήσεις των παραγωγικών μέσων, με την προοδευτική συγκέντρωση των κεφαλαίων που προκάλεσαν, ανέπτυξαν μια τάξη ανθρώπων με κοινά συμφέροντα, της οποίας η αντίθεση, στην άρχή άσυνείδητη και άσυστηματοποίητη, κατέληξε στη δημιουργία ενός συσπόμενου και καθορισμένου ιδανικού. Και εδώ βρι σήμερα ένα κομμάτι ανθρώπων σε όλο τον κόσμο έχουν δώσει τα χέρια σε μια κοινή συνεργασία, η οποία καθιερώνεται μερικά έτη να γίνεται πλατύτερη και δυνατότερη.

Άλλά στην Ελλάδα, που άρξουν μερικοί, η επιδημία αυτή είναι άγνωστη. Αυτό μαρτυρεί με τις διαβεβαιώσεις μερικών ποιητών ότι στην Ελλάδα όλα είναι γαλάζια και χρυσά. Άλλ' αυτοί οι αιώφως σκονισμένοι και καπνισμένοι όγκοι που λέγονται ρόμπρικες τί είναι; Κάτι χιλιάς μαύρες τρύπες που οδηγούν κάτω από τη γη τί είναι; Και κάτι όντα αιώνως σκουμένα και κυρασμένα τί είναι; Μήπως είναι αυτοί οι Έργάτες; Ή μήπως είναι οι σκλάβοι κ' οι άδύνατοι, που πλάστηκαν για να τρέφουν εμάς τους ελεύθερους (!) και τους δυνατούς (!!); Κι' αυτά που λένε πράτες ύλες και πλημμυρίζουν τα βουνά μας; Και οι Σύλλογοι, κ' οι άπεργίες, και ο Πανεργατικός της Θεσσαλίας, κ' οι Σύλλογοι της Άρτας και της Άθήνας κ' οι Έργάτες, του Βόλου και της Σμύρνης; Κ' οι καυγάδες που έδωσαν και πήραν στο «Νουμά»! Τι είναι όλα αυτά; Είναι πραγματικότητα ή όχι; Και μάς δικαλογούν όταν πιστεύουμε ότι και η Ελλάδα, άργά ή γρήγορα, θ' ακολουθήσει τον παγκόσμιο δρόμο; Ποιός είναι ο λόγος που θα μάς αναγκάσει να ξεχωρίσουμε; Ποιός είναι ο άφορμός που θα καθορίσουν διαφορετική διεύθυνση στην οικονομική μας εξέλιξη; Γιατί δέν πρέπει να ξεχνούμε ότι ο Σοσιαλισμός είναι γέννημα οικονομικών συνθηκών και όχι προϊόν διανοητικών τάσεων. Όλ' αυτά δε μάς τα έζηγησε κανένας. Κ' εκείνο που χαρακτηρίζει τους περισσότερους κριτικούς είναι η σύγχυσις αϊτιών και αποτελεσμάτων. Δέ θέλουν να καταλάβουν ότι η σοσιαλιστική ιδέα έχει βάση καθαρώς οικονομική. Νομίζουν ότι το σοσιαλισμό τόν γέννησαν οι πνευματικοί του υπέρμαχοι. Και πιστεύουν ότι πολεμώντας το Μαρξιστικό σύστημα π. χ., μπορούν να άναιρέσουν τη σοσιαλιστική πραγματικότητα. Είναι σά να θέλη κανείς να ξεπροστρέψη τόν άτομισμό χτυπώντας τό Νίτσε, τό Σπένσερ, τόν Τσίρκεργορτ ή τόν Ίφεν. Έδώ έγκειται άκριβώς η ύποτοπία, την οποίαν τόσο καθαρά έδειξε ο Σκληρός. Γιατί πίσω από έναν άτομισμό ή ένα σοσιαλιστή ύπάρχει μια άσυνείδητη τάσις κ' ένα αίσθημα, και πίσω από αυτά ένας οικονομικός λόγος, και πίσω από τόν οικονομικό λόγο μια παραγωγική ιδέα, και πίσω από την παραγωγική ιδέα μια κοινωνική συνθήκη και ούτω καθέξής επ' άπειρον. Αυτά τα πράγματα είναι τόσο άπλά και φανερά, που μου φαίνεται παράξενο πώς ύπάρχουν άνθρωποι που τα άρ-

γούνται. Μά τώρα τελευταία όλ' τα ζητήματα της σκέψης καταντήσαν ζητήματα... χαρακτήρος. Για να φιλοσοφήσει κανείς δε χρειάζεται να ύποτάξη και να προσκρομήσει τό πνεύμα του στην έξωτερική πραγματικότητα. Αυτό που κάνει ή τούρα είναι άρκετό: γυρίζει γύρω στον έαυτό της κ' έτσι μεταβάλλεται σ' ένα κέντρο, γύρω στο όποιον περιστρέφονται κατ' άναγκην, έστω και με διαφορετική διεύθυνση και ή Κόσμος και ή Ζωή.

Freimburg.

Γ. Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Βγήκανε σέ άμεροφυλακίμο βιβλιαράκι τα «Μικρά τραγούδια» του φίλου Άλέξ. Μυρουδύ. Ο Μυρουδύς είναι γνωστός στους φιλολογικούς κύκλους μας τόσο από τα μικρά τραγούδια του όσο κι από τα μικρά χρονογραφημάτα του που έγραψε άλλοτε στην «Άκρόπολη» με τό ψευτόνομα Σάντσος. Για τα «Μικρά τραγούδια» του Μυρουδύ θα μιλήσει άργότερα στο «Νουμά» κανένας ειδικός δημοσώφιστε συνεργάτης μας.

— Το «Έμπρος» του Βερολίνου (11 του Δεκέβρη) γράφει ακόλουθα: «Βγήκε στην Άθήνα τόν περασμένο μήνα ή πρώτη σοσιαλιστική έφημερίδα της Άθήνας, τό «Μέλλον», που για τήν ώρα θα βγαίνει μια φορά τή βδομάδα. Το πρώτο σοσιαλιστικό φύλλο της Ελλάδας είναι ή «Έργατης» του Βόλου που άνάμεσα στ' άλλα, δημοσιόφ' έλασ-

Πραγμάτης εθνικών γλωσσικών λειψαδίων

(Γελοιογραφία ύπό του κ. Σταμ. Σταματίου από τήν «Άκρόπολη».)

έλληνική μετάφραση τό «Κοινωνικό πρόγραμμα» του Μάρξ και Έγγελς. Το «Μέλλον» ακολουθεί επίσης τις ιδέες του Μάρξ.

— Το φύλλο όμωίς που πρωτάνοιξε τις στήλες του σε σοσιαλιστικές συζητήσεις στην Ελλάδα και μπορεί να θεωρεί σαν πρόδρομος του «Έργατη» και του «Μέλλοντος», είναι ή «Νουμάς», βδομαδιάτικο φιλολογικό φύλλο της Άθήνας.»

— Και ακολουθεί τό Βερολινέζικο «Έμπρος» μιλώντας για τα προσωπικά κόμματα που γάνονται σε τιποτένιους καυγάδες μέσα στην Έλληνική Βουλή και τάζοντάς μας πώς κι ή «Έργατης» και τό «Μέλλον» θα δουλέψουν για να ιδρύσουν, όταν έρθει ή ώρα, ένα έργατικό πολιτικό κόμμα «για να πάψει ή τωρινή έλασινή κατάσταση της χώρας.»

— Οι τρεις άμίμητοι Μιστριωτικοκαρικατούρες του κ. Σταματίου που δημοσιεύτηκανε σε τρία φύλλα της «Άκρόπολης» φεγουράρουν σήμερα και στο «Νουμά». Γιατί όμωίς ή κ. Σταματίου να μή μάς καρικατουρήσει και τόν κ. Καβαλιεράτο, φορτωμένο στην ράχη του τό περιφημο κομμωδέιτο;

Διδασκάλισσα του Άρ-άκειου πανθείου

(Γελοιογραφία του κ. Σταμ. Σταματίου από τήν «Άκρόπολη».)

— Η «Άκρόπολη» της Δευτέρας ένωτίπισσε κ' η «Νουμά» της περασμένης Κερικιάς, τα νούμερα του δείχνουν πώς δίνουνε σά Άλλα Κρίτη οι Έθνας του Τράπεζας. Η «Άκρόπολη» χαρακτηρίζει για «άδύνατον» τό άρθρο του Παγκόσμιου οικονομολόγου μας. Και γρήγορ δέν είναι;

— Από τό φύλλο της Άλλης Κερικιάς έρχονται ή «Κριτικός του Νουμά» τις θεατρικές του μελέτες που είχ άναγγείλει στο τελευταίο κειμενο του άρθρου. Η πρώτη μελέτη του που θα δημοσιευτεί τήν Κερικιά έχει τίτλο «Τέχνη και δημοσιογραφία.»

— Οι συντροφεύς του «Ψωμωτικού», που λάβανε άπ' καιρό τήν άπόδειξη τους (κι ακόμα κι έτσι δέν τή λάβανε) πρέπει να λογαριάσουν πώς τελειώνει ή χροιά και να προστίσουν να μάς στείλουν τή συντροφή τους. Έλπίζουμε ούτή τή φιλικία συστατή να μή τήν περιφρονήσουνε.

— Στο σοφώτατο κ. Καβαλιεράτο που πήρε σκρόπες λέξεις από τό βιβλίο της κ. Παπαδόσκου και τις παρουσίασε για γελοίες τάχα στην Βουλή, μπορούμε ναπαντήσουμε, πάντα με τόν προεπόμνο σε μια τέτια σοφολογία σε βασμό, πώς αν πάρει σκρόπες λέξεις κι από τόν Όμηρο κι από τό Νέαντε κι από τό Σαίξπηρο κι από όποιον άλλον μεγάλο ποιητή, μπορεί νάν τις παρουσιάσει εύκολα εύκολα για γελοίες.

— Η λέξη παίρνει γελοία ή σοβαρή μορφή από τις άλλες τις πλαιίνες της κι από άλάκρη τήν έννοια—και να μάς συμπαθεί ή κ. Καβαλιεράτος που θέλησαμε να συζητήσουμε σοβαρά μαζί του.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΞΩ ΚΟΣΜΟ

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Η αντίθεση, ρητορικό σχήμα από τα δυνατά τερα. Μά καμιά φορά και τί διδαχτική που είναι ή αντίθεση. Μιά κυρία, τώρα τελευταία, πήρε τό διπλωμά της από τό Πανεπιστήμιο. Δοχτορέσσα. Ίσαμ' έδώ ήσυχα ήσυχα, τόν άνθρωπος κι ούτή μαλονότι γυναίκα, (άπό τόν καλό, δε ξέρω ποιά χροιά στο μεσαιόνα, που κλιμακώθηκε, δε θυμάμαι καλά που και ποιά. Άρα πατάει, για να κρινούν αν είναι και ή γυναικα άνωτερος). Δόχτορας ή δοχτορίσσα σημαίνει, άπλουσταχτα, πώς, μπορείς και να διδάσκη τήν επιστήμη σου, φτάνει να πάρη ένα φεφά για τούτο. Και τόν πήρε τό φεφά.